

**Adviesraad
Sociaal Domein**
LANSINGERLAND

Advies van de ASD

Van Sylvia Oosterman

Aan

Onderwerp **Overwegingen ASD bij de uitgangspuntennotitie vitaal en waardig ouder worden**

Datum 10 mei 2023

Ons kenmerk T23.03052

De adviesraad sociaal domein heeft zowel schriftelijk (ASD23.B.001, 30 januari 2023) als tijdens een dialoog (9 mei 2023) overwegingen meegegeven voor de Uitgangspuntennotitie ouderen. In onderstaande tabellen zijn de overwegingen verwerkt in de linkerkant van de tabellen. In de rechterkant van de tabellen leest u hoe wij de overwegingen van de ASD hebben verwerkt.

In de schriftelijke reactie van 30 januari heeft de ASD de volgende overwegingen voor het college meegegeven.

	Aandachtspunten ASD 30 januari	Gemeentelijke reactie
1	<p>De adviesraad vraagt extra aandacht voor specifieke kwetsbare ouderen:</p> <ul style="list-style-type: none">a) Ouderen die laaggeletterd zijn (zeker ook autochtone Nederlanders)b) Nieuwe Nederlanders. Niet alleen vanwege taalproblemen maar ook vanwege andere cultuur, andere levensopvatting, andere woonwensenc) Ouderen met een beperking (lichamelijk en verstandelijk)	<p>De ASD vraagt terecht aandacht voor deze doelgroepen. Wij hebben ze genoemd in paragraaf 4 van de notitie.</p>
2	<p>Bij het ontwikkelen van nieuwbouwprojecten en bij het eventueel geschikt maken van levensbestendige woningen denk aan woningen met gemeenschappelijke ruimtes waar bewoners elkaar kunnen ontmoeten en eventueel kunnen deelnemen aan activiteiten.</p>	<p>Onze woningbouwprogramma kan inderdaad een bijdrage leveren aan de ambitie om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten leven. Levensloopbestendige woningen en gemeenschappelijke ruimtes liggen op het terrein van het team Wonen. Wij verzoeken hen hierover (en over meerdere door u genoemde punten op het gebied van wonen) met u in gesprek te gaan.</p>
3	<p>Kijk naar mogelijkheden om bewoners met intramurale zorg en extramurale zorg of zonder zorg samen kunnen deelnemen aan activiteiten. Voorbeeld: Huize Petrus waar deels intramurale zorg wordt geleverd en waar deels appartementen worden verhuurd zonder zorg. Samen activiteiten organiseren gaat daar moeizaam.</p>	<p>Wij zien daarin ook een kans. Helaas verloopt de samenwerking tussen de betrokken partijen moeizamer dan verwacht. We blijven er met de partijen over in gesprek.</p>

4	<p>Versoepel de voorwaarden voor een bouwvergunning zodat er, als het mogelijk is, gebouwd kan worden op eigen terrein als kinderen en ouders bij elkaar willen wonen maar niet in hetzelfde huis. Is een win, win situatie!</p>	<p>Zie antwoord onder 2.</p>
5	<p>Ook gemengde nieuwe woonvormen voor ouderen en jongeren geven mogelijkheden om langer zelfstandig thuis te wonen</p>	<p>Zie antwoord onder 2.</p>
6	<p>Door te kort aan zorgpersoneel kan nu niet altijd de zorg geleverd worden die nodig is. In goed overleg met zorgorganisaties zouden arbeidsmigranten en statushouders ingezet kunnen worden. Dat zou voor beide partijen kansen bieden.</p>	<p>Wij nemen dit punt mee naar de gesprekstafels met de zorgorganisaties</p>
7	<p>Maak gebruik van de expertise van ouderen. Denk bijvoorbeeld aan mentor in onderwijs, zorg en welzijn. Is goed voor ouderen en maatschappij.</p>	<p>Deze suggestie sluit nauw aan bij uitgangspunt 2. We nemen dit mee bij de uitwerking van het plan.</p>
8	<p>Als gevolg van het huidige overheidsbeleid om 'kwetsbare' ouderen langer thuis te laten wonen en geen verzorgingshuisplekken te creëren zijn er bij thuiswonende ouderen meer crisissituaties ontstaan waarvoor niet direct een oplossing voorhanden is. Daarom is het bij het beleid waar de gemeente voor staat van belang dat er goede en regelmatige communicatie is tussen de ouderen, mantelzorgers en huisartsen. Signalen van mantelzorgers/familie en professionals dienen snel opgepakt te worden. De gemeente zou ook hier een rol in kunnen spelen.</p>	<p>Wij nemen dit punt mee naar de gesprekstafels met de zorgorganisaties</p>
9	<p>Een communicatie van de gemeente door middel van huis-aan-huis bladen en sociale media alleen is niet voldoende. Een aanvulling van de huidige communicatievormen zou kunnen zijn maandelijkse nieuwsbrieven van de gemeente specifiek gericht op ouderen met daarin overzichten van activiteiten die in de gemeente plaats vinden. Deze te verspreiden o.m. in de bibliotheek, wachtkamers huisartsen, supermarkten, etc.</p>	<p>Wij nemen deze suggestie niet over. Dit past niet bij onze nieuwe rol, waarin we meer faciliterend dan presterend zijn. Wij kunnen ons voorstellen dat dit meer past bij de rol van een partij als Welzijn Lansingerland en past ook binnen de prestatieafspraken die wij met hen hebben.</p>
10	<p>Tot slot is de ASD van mening dat de term "ongelijk" bij uitgangspunt 1 niet adequaat is. Zij begrijpt wat er wordt bedoeld, maar in de Grondwet en de Wet gelijke behandeling, wordt gelijkheid juist benadrukt. Daarom denkt zij dat wellicht beter gesproken kan worden van een "gedifferentieerde aanpak."</p>	<p>Op dit punt verschillen wij van mening. Wij gaan er vanuit dat mensen per definitie niet gelijk zijn, maar wel gelijkwaardig. Onze term gaat dan ook niet over de mensen, maar over onze aanpak. Hiermee bedoelen in dit geval dat we niet voor de gehele groep 67-plus dezelfde aanpak hebben, maar dat we doen wat nodig is voor een groep, zoals voor de door u genoemde laaggeletterde ouderen, ouderen met een beperking en oudere nieuwkomers.</p>

Tijdens de dialoog over de uitgangspunten op 9 mei heeft de ASD de volgende overwegingen naar voren gebracht over de bijgestelde uitgangspuntennotitie van 2 mei 2023.

	Aandachtspunten ASD 9 mei	Gemeentelijke reactie
11	Wij missen in de inleiding het Hoe? Kan dat ergens in de inleiding?	We hebben in de inleiding een zin toegevoegd waarin we duidelijk maken dat de ambities en de uitwerking daarvan (het Hoe?) volgen in het beleidsplan. Dit staat ook (in andere bewoordingen) in alinea 2 (<i>inhoudelijke keuzes, op weg naar etc.</i>)
12	Het stuk schetst een rooskleurig beeld van 67-plussers (iedereen vitaal en aan de slag), maar geeft eigenlijk een somber perspectief: als je hulpbehoevend wordt, moet je het zelf geregeld hebben of heel lang wachten: <ul style="list-style-type: none"> - Hoe zit het met de minder vitalen? - Hoe zit het met mensen met een minimuminkomen? 	Onze boodschap heeft inderdaad twee kanten: Het blijft niet zoals het was, er is in de toekomst minder hulp en ondersteuning beschikbaar. Aan de andere kant is een groot deel van de doelgroep zelfstandig, vitaal en onafhankelijk. Dat is een mooi perspectief voor de samenleving, waar hun vitaliteit ook aan te danken is. Voor mensen die het nodig hebben blijft de gemeente een vangnet bieden.
13	We zien in feite weinig verandering tov de transformatie in 2015, waar eigen kracht al hoog op de agenda stond. Wat maakt dat het nu anders gaat? <ul style="list-style-type: none"> - Hoe ga je straks Nee zeggen? - Ons sterke advies: wees streng aan de poort en neem dat ook op in uitgangspunt 1. 	De ASD vraagt terecht naar de manier waarop we uitvoering gaan geven aan deze lijn? We verwerken dit in onze aanpak (het beleidsplan).
14	Een van de knoppen waar je als gemeente aan kunt draaien is de woningbouw. We zien in de plannen uitsluitend initiatieven voor appartementen, maar missen levensloopbestendige woningen. Hoe ziet de gemeente dit?	Onze visie op woningbouw levert inderdaad een bijdrage aan de ambitie om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten leven. Zie onze reactie onder deze tabel.
15	Een andere knop is de inrichting openbare ruimte. We hebben behoefte aan informatie op dit punt in relatie tot de doelgroep.	Onze visie op de fysiek leefomgeving levert een bijdrage leveren aan de ambitie om mensen zo lang mogelijk zelfstandig te laten leven. Wij vragen de collega's van wonen en van woonomgeving om samen met de collega's van maatschappelijke opgeven met u in gesprek te gaan.
16	Is het schema van de bevolkingspiramide nou echt zo somber? Of is het gewoon zoals het altijd al was?	In de bevolkingsprognose zien we voldoende aanwas van kinderen, een smalle midden-groep en een brede groep jonge ouderen (de vitale ouderen). Als we deze lijn 20 jaar verder doortrekken zien we een brede groep oude ouderen en nog steeds een smalle groep in de beroepsbevolking, de groep die o.a de zorg moet leveren voor de grote groep kwetsbare ouderen.

		Daarnaar is ook onderzoek gedaan door het CBS en het NIDI. In hun rapport van 2021 stellen zij: <i>Het aantal mensen van 80 jaar of ouder zal naar verwachting stijgen van ruim 800 duizend in 2021 naar tussen de 1,5 en 2,6 miljoen in 2050. De bevolking van 20 tot 67 jaar zal veel minder sterk groeien of zelfs krimpen. Daardoor zijn er in 2050 op elke 80-plusser tussen de 4 en 7 mensen van 20 tot 67 jaar, tegen 12 in 2021.</i> ¹
17	<i>Er is een nieuwe levensfase ontstaan tussen het werkzame leven en ouderdom: de derde levensfase</i> Klopt het nou echt dat ouderen voldoende te besteden hebben?	Uit onderzoek blijkt dat ouderen over het algemeen over voldoende vermogen beschikken. Voor mensen jonger dan 67 jaar met een laag inkomen geldt dat instroom in de AOW een verlaging van het armoederisico betekent. ² (Opgenomen onder deze tabel en in Barometer 67 plus)
18	De Lansingerlandse Standaard: we hebben zorgen over de lange wachttijden voor voorzieningen. Hoe gaat de gemeente daarmee om?	De wachttijden voor de aanvraag en inzet van een individuele Wmo voorziening lopen inderdaad op, zowel landelijk als in Lansingerland. Wij leggen uw verzoek om daarover met u in gesprek te gaan neer bij de collega's van het team uitvoering Wmo
19	Hoe zorgen we ervoor dat goede wijken ook goede wijken blijven?	Wij zetten in op leefbare en veilige wijken. We werken dat uit in het beleidsplan leefbare en veilige wijken dat eind 23/begin 24 verschijnt als onderdeel van de Samenlevingsvisie.
20	<i>Uitgangspunt 1: We werken toe naar een herverdeling van verantwoordelijkheden: minder overheidsbemoeienis en meer inzet van het eigen regelvermogen</i> Leidt dit er juist niet toe dat mensen met een goed regelvermogen (de mondige burger) meer 'voor elkaar krijgen' bij de gemeente dan de groep die dat niet kan? Heeft dit niet juist een omgekeerd effect? Daarom nogmaals de oproep: Wees streng aan de poort! Zorg dat je ook Nee kunt zeggen. Schrijf liever gewoon op: 'de bomen groeien niet meer tot in de hemel'	Wij hebben uw suggesties overgenomen.

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2021/15/in-2050-zijn-er-twee-tot-drie-keer-zoveel-80-plussers-als-nu>

² <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2019/27/welvaart-van-gepensioneerden>

21	<p><i>Uitgangspunt 2: We hebben de 67-plusser nodig in de samenleving</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Een mooi streven maar de vraag is: hoe gaan we dat doen? Ons advies is: betrek hierbij de doelgroep! Verzin out-of-the-box oplossingen! - Niet iedereen heeft daar zin in. Hoe gaan we daarmee om? - Kunnen we van mensen in wie we investeren met hulp ook een soort tegenprestatie vragen? 	<p>We nemen uw suggesties mee voor de uitwerking van het beleidsplan. Wij zijn van plan hier de doelgroep bij te betrekken.</p> <p>Wij willen 67-plussers verleiden om hun talenten in te zetten voor de samenleving, maar we gaan niemand daartoe verplichten.</p>
22	<p><i>Uitgangspunt 3: We stimuleren 67-plussers te investeren in hun eigen leven</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Geen opmerkingen 	
23	<p><i>Uitgangspunt 4: We stimuleren ouderen zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zie vraag 14 en 15 	Zie antwoord bij punt 14 en 15
24	<p>Verzoek aan de wethouder om al onze aandachtspunten ter informatie aan de commissie te sturen. Daarmee is onze brede inbreng zichtbaar en voelen raadsleden zich mogelijk gesteund door de aandachtspunten van de ASD.</p>	<p>De wethouder is het eens met de ASD. We zijn in de fase van het ophalen van overwegingen. De wethouder ziet de inbreng van de ASD als de overwegingen vanuit de (vertegenwoordiging van) doelgroep. Daarnaast haalt zij overwegingen op bij de gemeenteraad en legt hen daarbij uw overwegingen voor.</p>

Uitgebreide reactie van team wonen op vraag 14 over het thema Wonen:

We willen dat onze senioren in Lansingerland passend kunnen blijven wonen. Dit kunnen we doen door gelijkvloerse woningen in diverse prijscategorieën en woningtypen te ontwikkelen. De nadruk ligt hierbij op sociaal en het midden-segment zodat er voor de lage- en middeninkomens voldoende wordt gebouwd. We hanteren daarom als uitgangspunt dat gemiddeld 40% van de woningen in de grotere woningbouwontwikkelingen als gelijkvloerse woningen wordt gebouwd. Verder programmeren we ca. twee derde van de te bouwen sociale huurwoningen én bereikbare middenhuur- of koopwoningen als gelijkvloers. We houden daarbij rekening met levensloopbestendigheid. Kleinere ontwikkelingen kunnen ook interessant zijn voor gelijkvloerse woningen, als de locatie zich hiervoor leent. Verder kijken we op projectniveau naar de mogelijkheden van bijzondere woonvormen voor senioren waarbij veiligheid en samenwonen belangrijke waarden zijn en wonen en zorg nog geen verbonden vraagstuk is.

Levensloopbestendig wonen

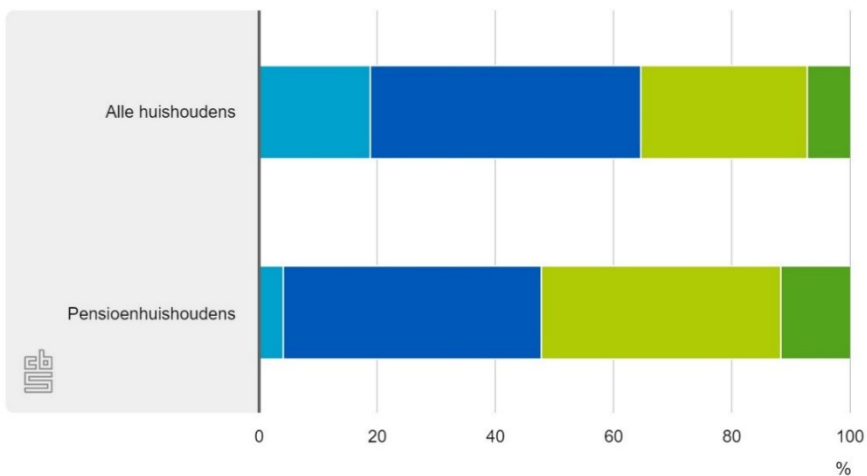
Omdat wij in de woonbehoefte van senioren willen voorzien is levensloopbestendig wonen belangrijk. In afstemming met de woningcorporatie 3B Wonen worden de te bouwen sociale huurappartementen daarom gebouwd volgens het Woonkeur Nieuwbouw – Basispakket. Voor sociale huurappartementen voor 75-plussers is de nabijheid van voorzieningen ook belangrijk voor de levensloopbestendigheid. Voor appartementencomplexen waar we verwachten dat de seniorendoelgroep met een zorgvraag er gaat wonen, bespreken we samen met 3B Wonen hoe deze appartementen gebouwd kunnen worden volgens Woonkeur Nieuwbouw – Pluspakket Wonen met Zorg’.

Bij particuliere ontwikkelingen onderzoeken we op projectniveau samen met de ontwikkelaar wat er nodig is aan aanpasbare woningen. Dit zijn woningen die zonder grote bouwkundige aanpassingen levensloopbestendig kunnen

worden gemaakt. We denken samen na hoe appartementen aanpasbaar kunnen worden gebouwd in een straal van 400 meter van een huisarts, gezondheidscentrum of voorziening met wonen en zorg. Dit toetsen we aan de woonzorgwijzer Plus.

Verhelderend beeld bij vraag 17 over het vermogen van ouderen.

Vermogensklassen, 1 januari 2017*

■ Negatief ■ 0 tot 100 duizend euro
■ 100 tot 500 duizend euro ■ 500 duizend euro en meer

* voorlopige cijfers

**Adviesraad
Sociaal Domein**
LANSINGERLAND

Reactie van de gemeente op het advies

De leden van de Gemeenteraad
Postbus 1
2650 AA BERKEL EN RODENRIJS

Van College van B&W

Onderwerp Nazending reactie ASD - Vitaal en waardig ouder worden

Datum 4 juli 2023

Ons kenmerk U23.03125

Geachte raadsleden,

Op dinsdag 20 juni heeft u tijdens de vergadering van de commissie Samenleving beelden gewisseld over de Uitgangspuntennotitie Vitaal en Waardig ouder worden. Per abuis zijn de stukken vanuit de Adviesraad Sociaal Domein niet meegezonden met de vergaderstukken. Met deze brief wil het college u alsnog informeren over de overwegingen die de Adviesraad Sociaal Domein ons heeft meegegeven. Alsook de reactie van ons hierop.

Zoals aan u toegezegd nemen wij alle overwegingen mee, zoals die van de Adviesraad Sociaal Domein, van de stakeholders en van u. Bij het opstellen van het beleidsplan zullen wij de overwegingen conform de wijze zoals wij dat bij de samenlevingsvisie, in een tabel hebben weergegeven, aan u voorleggen. U krijgt dan nogmaals de gelegenheid hierop te reageren.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met een vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Lansingerland

Mickel Beckers
Gemeentesecretaris

drs. Pieter van de Stadt
Burgemeester

Bijlage(n):
Raadsbrief (U23.02337)
Overwegingen van de Adviesraad sociaal domein (I23.06643)
Reactie college (U23.01995 en T23.03052)